



LISSÄ EHTOISTYÖ.

HEIKKI,
TYÖSSÄOPPIJA

ULLA,
KEHITTÄMISPÄÄLLIKÖ

PIRJO,
VAPAAEHTOISLUKIJÄ

Yli miljoona suomalaista osallistuu joka vuosi vapaaehtoistoimintaan. Vaikka työstä ei makseta palkkaa, toiminta tarvitsee rahaa. RAY:n tuella vapaaehtoistyö on mahdollista Suomessa. Suomen Kuurosokeat ry saa tänä vuonna 2 493 000 euroa tukea tärkeään työhönsä.

www.raytukee.fi

TUNTOSARVI

Nro 3 ♦ Maaliskuu 2011



Suomen Kuurosokeat ry

Rauli Jalon Halaus-patsas
on juhluvuoden tunnus

Tulkkaustapahtuma ja
Kelan välityskeskukset

Sisältö

Vapaaehtoistoiminnan vuosi 2011..2	
Pääkirjoitus: Juhlavuoden varainhankinta.....3	
Rauli Jalon Halaus-patsas on juhluvuoden tunnus.....4	
Juhlavuoden teemaruno: Kosketus..5	
Arjen haasteita, kun kumppanilla on kuulonäkövamma.....6	
Helsingin kerho tenttasi kansanedustajaehdokkaita.....9	
Parannetaan tulkkauspalvelua yhdessä!.....11	
Tulkkitilaukset välittää välityskeskus..12	
Päivystävä välityskeskus aloitti toimintansa 1.3.2011.....14	
Apuvälineiden ideakilpailu 2011..14	
Airi Surakka jää eläkkeelle mutta ei toimeettomaksi.....15	
Työharjoittelussa.....18	
Juhlavuodentaidenäyttelyt.....19	
Runo: Kylmä talvi.....19	

Seuraava Tuntosarvi ilmestyy 21.4. Aineiston viimeinen jättöpäivä on 28.3.

Kannen kuvassa **Rauli Jalo** vii-meistelee Halaus-patsasta. Kuva: **Pentti Pietiläinen**.

Vapaaehtoistoiminnan vuosi 2011



Kuva: Tuija Wetterstrand

Vuosi 2011 on Euroopan vapaaehtoistoiminnan vuosi. Vuoden avaus järjestettiin 10.3. Kolmen Seppän aukiolla Helsingissä. Tilaisuuden avasi tasavallan presidentti **Tarja Halonen**, joka on sekä vapaaehtoivuoden että Suomen Kuurosokeat ry:n 40-vuotisjuhlavuoden virallinen suojelija. **Eija Vilpas** oli mukana tilaisuudessa kertomassa toiminnastaan vapaaehtoistyössä, josta hänellä on monen vuoden kokemus. Eija myös mainitsi suuren yleisöjoukon edessä, että hänen uusin tehtävänsä vapaaehtoistyössä on toimia 40 vuotta täyttävän Suomen Kuurosokeat ry:n halauskummina. ■

Juhlavuoden varainhankinta

Vietämme tänä vuonna järjestön 40-vuotisjuhlavuotta. Osana juhlavuotta olemme aloittaneet varainhankintakampanjan. Suomen Kuurosokeat ry:lle on myönnetty kahden vuoden varainhankintalupa. Varainkeräys toteutetaan haastekampanjalla ja koulujen päivätyökeräyksellä.

Haastekampanjaan voit Sinäkin vaikuttaa keräämällä listan nimiä, joissa näkyy sinun nimesi ja haastamasi henkilöiden nimet ja yhteystiedot. Voit haastaa mukaan esimerkiksi ystävät, tuttavat, sukulaiset, taksinkuljettajan, lähikauppiaan, naapurit, entiset ja nykyiset opettajat: kuka vain tulee mieleesi. Haastettavan henkilön täydellistä osoitettakaan ei tarvita, myös puhelinnumero riittää. Kun haastat jonkun mukaan haastekampanjaan, et sitoudu itse mihinkään. Myöskään haastettavan ei tarvitse sitoutua mihinkään. Saatuaan haastekirjeen hän voi halutessaan lahjoittaa sopivaksi katsomansa summan järjestön varainhankintatilille. Toivon mukaan haastettava myös itse haastaa uusia henkilöitä mukaan.

Haastekeräys on tuottanut muuta-

man kuukauden aikana noin 5000 euroa. Pienistä puroista syntyy iso virta. Mikähän euromäärä on kahden vuoden kuluttua!

Haastelistan voit toimittaa talousjohtaja Pirkko Liekolle sähköpostitse pirkko.lieko@kuurosokeat.fi tai postitse PL 40, 00030 Iiris.

Päivätyökeräys järjestetään lukuvuonna 2011-2012. Kampanja käynnistyy keväällä 2011 oppilaitoksille lähetettävällä infokirjeellä. Tavoitteena on saada 30 oppilaitosta osallistumaan keräykseen. Keräyksessä oppilaitoksen oppilaat menevät päiväksi työhön ja lahjoittavat työstä saamansa korvauksen (vähintään 10 euroa / oppilas) keräykseen. Keräyksen kohderyhmänä ovat peruskoulun yläasteet ja lukiot.

Vaikka varainhankintakampanja on käynnistynyt hyvin, tarvitsemme apuasi haasteiden keruussa. Voit myös vihjata tutun koulun rehtorille valitsemaan Suomen Kuurosokeat ry:n päivätyökeräyksen kohteeksi. Ryhdy toimeen yhteisen asian puolesta!

Yhteistyöterveisin,
Pirkko Lieko ■

TUNTOSARVI 37. vuosikerta, ISSN 0358-2280, **Julkaisija:** Suomen Kuurosokeat ry. **Taitto:** Tuija Wetterstrand, **Päätoimittaja:** tiedottaja Tuija Wetterstrand, p. 040 7532026, s-posti: tiedotus@kuurosokeat.fi. **Toimitusneuvosto:** Anu Mikkola (puheenjohtaja), Carita Halme, Esko Jäntti, Aarne Pirkola, Ari Suutarla, Jaakko Evonen ja Tuija Wetterstrand (sihteeri). **Hinta:** Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 12 numeroa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteinä, videona, ja/tai elektronisena versiona. Ruotsinkielinen Känfelspröten ilmestyy 4 kertaa vuodessa isokirjoituksella. **Tilaukset ja osoitteenmuutokset:** Suomen Kuurosokeat ry, PL 40, 00030 IIRIS, p. 040 778 0299, faksi 040 604 7477, s-posti: kuurosokeat@kuurosokeat.fi. Toimiston aukioloaika ma-pe klo 8.00-15.45. **Painopaikka:** Oriveden kirjapaino. Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla www.kuurosokeat.fi. Tuntosarvi on Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liiton Kultti ry:n jäsenlehti.

Rauli Jalon Halaus-patsas on juhla- vuoden tunnus

Teksti: Tuija Wetterstrand

Kuvat: Pentti Pietiläinen

Suomen Kuurosokeat ry tilasi **Rauli Jalolta** juhluvuoden kosketus ja erityisesti halaus teemaa kuvaavan saviveistoksen. Halaus-patsas luovutetaan juhluvuoden aikana tasavallan presidentti **Tarja Haloselle**.

Täysin kuurosokea Rauli Jalo on ansioitunut taitelija, jonka töitä on ollut mukana useissa taidenäyttelyissä. Vuonna 2008 hänet palkittiin järjestön kulttuuristipendillä. Rauli kertoi Tuntosarven haastattelussa elokuussa 2009, että taide on kuulunut hänen elämäänsä aina. Nuorempana, kun näköä oli vielä jäljellä, hän piirsi ja maalasi. Muutettuaan Tampereelle noin kymmenen vuotta sitten hän alkoi Toimintakeskuksen harrastuspiirien kautta saada ammattitaitoista ohjautta savitöiden tekemiseen. Myöhemmin Rauli on tutustunut myös muihin tekniikoihin.

Kaikki Rauli Jalon töihin tutustuneet ovat ihmeissään, kuinka eläviä ja täynnä yksityiskohtia hänen



työnsä ovat. Jokainen asento, ilme ja väri on tarkoin harkittu.

Toimintapäivien **Pentti "Pena" Pietiläinen** seurasi Halaus-patsaan valmistusmista alusta alkaen. Hän välitti Raulille tilauksen halaus- ta kuvaavasta patsaasta. Taiteilija työsti aihetta aikansa mielessään ja kohta ajatuksesta alkoi muotoutua patsas. Valmis Halaus-patsas on Penan sanoin "Niin Raulia". Eli aivan loistava!

Viereisellä sivulla on kuvasarja patsaan valmistumisvaiheista ja yllä lähikuva valmiista patsaasta. ■



Savi muotoutuu taiteilijan käsissä Halaus-patsaaksi.

Ohjaajien apua tarvittiin värien valintaan ja työn kuivatus ja polttovaiheessa.



Valmis patsas ennen polttoa.

Kosketus

Juhlavuoden teemaruno: Anu Mikkola

Istut syrjässä seinustalla
ihmisten ilon irrotesa
puheen porinan pulputessa
ja katseiden kauneudesta kiittäessä.

Sinä yksin hiljaisuuden ja pimeyden
keskellä.
Kuinka saisin yhteyden maailmaasi,
ajatuksiisi ja unelmiisi?

Kunpa voisin tuoda sinut
hiljaisuudesta äänien keskelle
ja pimeyden verhon takaa
keskelle valoja ja värejä.
Koska en voi antaa sinulle näköä ja
kuuloa,
portti luoksesi on kosketus.

Tulen lähellesi
ja otan sinua kädestä
kirjoittaen nimeni käteesi.

Vaikken viittoa voikaan
vallitsee välillämme yhteys,
jonka voima on kosketus,
joka murtaa hiljaisuuden ja pimeyden
muurin.

Kosketus tuo sinut tähän maailmaan,
kosketuksesta lähtevät viittomat
kädestä toiseen
ja ajatukset tavoittavat toisen ihmisen.
Näin kosketuksellakin on kuulija. ■

Arjen haasteita, kun kumppanilla on kuulonäkövamma



Eero ja Tuula Siimes ovat olleet naimisissa kahdeksan vuotta, poika Elmo syntyi 2004. Kotityöt jaetaan sen mukaan, miten Eeron kuulonäkövamma antaa myöten.

Teksti ja kuva: Sari Vanonen

Tuula ja Eero Siimes asuvat Helsingin Laajasalossa. Eerolla on Usherin oireyhtymä. Kuulonäkövammaan vuoksi monet miehisinä pidetyt kodinaskareet jäävät Tuulan hoidettaviksi.

Tuula ja Eero tutustuivat ystäväperheen kautta yhdeksän vuotta sitten. Naimisissa he ovat olleet kahdeksan vuotta. Poika **Elmo** syntyi 2004 ja käy esikoulua ruotsin kielikylpyryhmässä Roihuvuoressa.

Tuula on ammatiltaan kielenkääntäjä ja työskentelee päivisin kotona yläkerrassa tietokoneen ääressä. Hän voi tarvittaessa tulla apuun, jos Eero huutaa alhaalta esimerkiksi etsimään kadonneita tavaroita.

Tavarat oikeille paikoilleen

”Eero on järjestelmällisempi kuin minä”, sanoo Tuula. ”Itse en aina jaksa laittaa kaapista ottamiani tavaroita niiden oikeille paikoille.”

”Kerran särkyi äidiltäni peritty tarjoi-

luvati, joka putosi lattialle kun olimme Elmon kanssa kaksin kotona ja otimme kattilaa kaapista. Tuula oli laittanut vadin väärään paikkaan”, kertoo Eero. Tavaroiden laittaminen oikeille paikoille käytön jälkeen on erittäin tärkeää.

Aamuisin Tuula vie autolla Elmon päiväkotiin noin 3 kilometrin päähän. Eero keittää puolestaan aamupuuron. Keittiön katossa on kirkkaat ja oikeinsijoitetut valaisimet, jotka helpottavat Eeron toimia keittiössä. Keittiön työpöydällä on puuron keittämistä varten mittakanut vedelle ja hiutaleille. Kun astiat ovat paikoillaan, Eero löytää ne.

Yleensä Eero hakee Elmon ilta-päivällä bussilla tarhasta. ”Joskus Tuula hakee Elmon, ja minä laitan sillä välin perunat kiehumaan ja katan pöydän”, sanoo Eero.

Eero hoitaa imuroinnin ja on Tuulan mielestä parempi imuroija kuin hän. Joskus pienet legopalikat sujahtavat imuriin, jolloin Tuula saa kaivaa niitä pölypussista. Viemäriputken puhdistus jää Tuulalle.

Ruokaostokset hoitaa yleensä Tuula. Eero käy lähikaupassa hakemassa, jos tarvitaan jotain pientä. ”Tutussa lähikaupassa olen kertonut olevani näkövammaisen ja pyydän kaupan henkilökuntaa auttamaan, jos en löydä sitä mitä etsin”, toteaa Eero.

Toisinaan koko perhe lähtee kauppareissulle, jolloin saatetaan ajaa autolla kauempana sijaitsevaan isompaan markettiin, jossa on leveät ja selkeät käytävät.

Tuula on perheen autokuski.

Muutettuaan Eeron kanssa yhteen Tuula sai käyttöönsä Eeron edesmenneen isän auton. Tuula ei ollut ajanut autoa 15 vuoteen, mutta otettuaan seitsemän lisäajotuntia autokoulussa, hän uskaltautui ajamaan Helsingin liikenteessä. Mökille Hankoniemelle mennessä auto on tarpeellinen.

Mökillä perhe viettää kesäisin usein neljä-viisi päivää kerrallaan. Lyhyen merimatkan mökkisaareen he kulkevat veneellä, jota Eero ohjaa. Eero on opetellut huoltamaan mökkiä ja venettä.

Tuula vie auton huoltoon ja katsastukseen, tankkaa ja tarkistaa renkaiden ilmanpaineet. Eero puolestaan varaa huollon ja katsastuksen.

”Olisi kiva joskus istua autossa matkustajana. Voisin puhua puhelimesta tai vaikka kutoa koko mökkimatkan. Jos menemme uuteen paikkaan, joudun tutkimaan reitin etukäteen netistä tai pysähtymään lukemaan karttaa matkan varrella, koska Eeron näkö ei riitä kartan lukemiseen autossa”, sanoo Tuula.

Molemmilla on oma näkemyksensä siitä, miten Elmo saa leikkiä sisällä. Tuula on kotoisin maalta ja tottunut siihen, että ulkona möyritään mullassa ja kesällä voi kulkea paljain jaloin sisään ja ulos. Hänelle ei ole väliä, vaikka samoilla leluilla leikitään sisällä ja ulkona. Eeron mielestä sisälelut ovat erikseen eikä huonekaluja käytetä leikkimiseen. Tuolimajojen rakentamiseen sisälle hän on kuitenkin joutunut suostumaan.

Eeron kuulonäkövamman takia Tuula on harvoin yksin kotona. Eeroa ja Elmoa ei noin vain voi lähettää yhdessä jonnekin. Joskus isä ja poika menevät taksilla kyläilemään tuttavien tai sukulaisten luokse.

Ulkoilu pojan kanssa onnistuu Eerolta vain tutuissa, lähellä sijaitsevilla paikoissa ja vain valoisaan aikaan. Elmon ollessa pieni he viihtyivät leikki-puistossa kolme, joskus neljäkin tuntia. ”Nykyään käyn luistelemassa Elmon kanssa läheisellä luistinradalla. Yritämme pelata vähän jääkiekkoa, mutta minun on vaikea nähdä, minne kiekko menee. Syöttelypeli sujuu paremmin”, kertoo Eero.

Liikkuminen onnistuu tutuissa paikoissa

Eero ei enää usein liiku yksin jalkaisin keskikaupungilla. Tuttuun partu-

riin hän menee bussilla tai taksilla; silloin Tuulan ei tarvitse olla opastamassa ja tulkkaamassa.

”Yli 10 vuotta sitten pystyin liikku-
maan itsekseni Helsingin keskus-
tassa ilman keppiä, mutta nykyisin
liikun siellä vain kepin kanssa tietyis-
sä tutuissa paikoissa”, sanoo Eero.

Päivisin Tuulan tehdessä kotona
yläkerrassa töitä Eero lueskelee,
tutkii päivän postin, siivoaa keittiön
tai imuroi ja käy kävelyllä. Hän har-
rastaa myös postimerkkien keräi-
lyä, filateliaa.

Mukaan yhdistykseen

Eero ei ole ollut aikaisemmin kiin-
nostunut järjestötoiminnasta, mut-
ta nyt Tuula on saanut hänet liitty-
mään Suomen Kuurosokeat ry:hyn
ja innostanut käymään yhdistyksen
järjestämissä tilaisuuksissa. Tuula
itse liittyi yhdistyksen omaisjäse-
neksi.

”Tuula on aktiivinen osallistuja. Ak-
tiivisuus olikin asia mihin ihastuin
Tuulassa. Odotamme molemmat
innoissamme tänä vuonna yhdistyk-
sen järjestämää Ranskan matkaa.
Tuulan ei tarvitse huolehtia matkan
järjestelyistä, koska matkatoimisto
huolehtii niistä”, sanoo Eero. ■

Helsingin kerho tenttasi kansan- edustajaehdokkaita



Paneelikeskustelun jälkeen otetussa ryhmäkuvassa vasemmalla Heimo Laine (Kristillisdemokraatit), seuraavina Kirsti Salin aviomiehensä ja tilaisuuden vetäjän Ari Suutarlan kainalossa, Arista vasemmalla Kristiina Ruuskanen (Keskusta), Reijo Paananen (SDP), Riitta Skog (Vihreät) ja Antti Valpas (Perussuomalaiset). Kuvasta puuttuu Kokoomuksen Sari Sarkomaa, joka joutui lähtemään toiseen tilaisuuteen ennen ryhmäkuvan ottamista.

Teksti ja kuva: Jaakko Evonen

Helsingin kuurosokeiden kerho järjesti 2.3.2011 vaalipaneelitalaisuuden, jonne oli kutsuttu kansanedustajaehdokkaat kuudesta eri puolueista. Väkeä oli paikalla paljon, peräti 43 henkilöä. Helsingin kuurosokeiden kerhon vetäjä **Martti Avila** oli hoitanut hyvin käytännön järjestelyt.

Keskustelun pohjana olivat kysymykset, joita kerholaiset olivat aiemmin lähettäneet paneelinvetäjä **Ari Suutarlalle**. Hän puolestaan toimitti ne eteenpäin panelisteille. Kukin vastasi kysymyksiin vuorollaan kolmen minuutin ajan. Lopuksi yleisöllä oli mahdollisuus kommentoida vastauksia ja esittää lisäkysymyksiä.

Keskustelussa nousi esiin monia vammaisille tärkeitä asioita. Tiedon tulisi olla saavutettavissa ja yhteiskunnan esteetön. Viranomaisien kanssa asioimisen tulisi olla jokaiselle helppoa ja sujuvaa. Lisäksi puhuttiin muun muassa sosiaalisesta epätasa-arvosta, köyhyysrajan alapuolella elävistä, vammaisten työllistymiskysymyksistä, työperäisestä maahanmuutosta, lääkekorvauksista, Näkövammaisten kirjaston Celian tilanteesta, vanhusten hoidosta ja asuinkunnan mahdollisista vaikutuksista tukipäätösten ratkaisuihin. Keskustelua käytiin myös henkilökohtaisen avun ja televisio-ohjelmien tekstitysten tärkeydestä.

Itse tilaisuus oli lämminhenkinen ja antoisa. Naurua kuultiin useaan otteeseen eikä leikkimielisyys ollut kaukana. Tarjolla oli hyvää kakkua ja kahvia, sillä kerho vietti samalla omia 25-vuotissynttäreitään.

Hieno juttu oli se, että kuurosokeat pystyivät käymään vuoropuhelua kansanedustajaehdokkaiden kanssa esteettömästi omilla kommunikointitavoillaan. Keskustelua saattoi seurata sekä yleistulkin avustuksella että induktiolla. Osalla oli mukanaan omat tulkkinsa. Mieltä lämmitti se, että ehdokkaat vaikuttivat olleen kiinnostuneita kuurosokeiden asioista ja innostuneita heidän kohtaamisestaan.

Muutama totesikin oppineensa illan aikana uusia asioita kuurosokeiden maailmasta.

Kokemus oli rohkaiseva ja sen pohjalta voikin ehdottaa, että vastaavia tilaisuuksia tulisi järjestää jatkossa myös muualla Suomessa. ■

Äänestä ja vaikuta - eduskuntavaalit 17.4.

Valtiovalta Suomessa kuuluu kansalle, jota edustaa yksikamarinen eduskunta ja siihen kuuluu 200 kansanedustajaa.

Kansanedustajat valitaan joka neljäs vuosi toimitettavilla vaaleilla. Laki vaalilain muuttamisesta tuli voimaan viime vuoden kesäkuussa. Lailla siirrettiin eduskuntavaalien vaalipäivä maaliskuun kolmannesta sunnuntaista huhtikuun kolmannen sunnuntaihin. Siten vuoden 2011 eduskuntavaalien vaalipäivä on sunnuntai 17.4.2011

Eduskuntavaaleissa äänioikeutettuja ovat kaikki viimeistään vaalipäivänä 18 vuotta täyttäneet Suomen kansalaiset.

Ennakkoäänestys kotimaassa: 6.-12.4. (keskiviikosta tiistaihin).
Ennakkoäänestys ulkomailla: 6.-9.4. (keskiviikosta lauantaihin).

Parannetaan tulkkauspalvelua yhdessä!

Teksti: Hetta Innala

Vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelut siirtyivät kunnilta Kelalle viime vuoden syyskuusta alkaen. Asioimistulkkausten lisäksi myös opiskelutulkkaukset siirtyivät Kelalle vuoden 2011 alusta lähtien. Kaikki tulkkaustilaukset tehdään Kelan välityskeskusten kautta. Kelan välityskeskuksista tulkkitalaus välitetään eteenpäin tulkkauspalveluja tuottaville yrityksille, joita on Suomessa kymmeniä. Tulkkaus työtä tekevät tulkit ovat silti samoja kuin ennenkin.

Vaikka itse tulkkaaminen ei ole muuttunut, on viittomakielen tulkin työ muuttunut vuosien aikana. Kela, kilpailutus ja keskitetyt tulkkivälitykset ovat tuoneet muutoksia koko Suomeen.

Ennen tulkkaustilannetta tapahtuu monia asioita. Kun asiakas tilaa Kelan välityskeskuksen kautta tulkin, sijoittaa keskitetty tulkkivälitys tilauksen tulkin kalenteriin. Tulkkauspalveluyrityksen oma välitys saattaa vielä vaihtaa tilauksen toi-

selle tulkille. Tilanteesta riippuen tulkki saattaa ottaa yhteyttä asiakkaaseen tai tilaajaan ennakkomateriaalien toivossa. Paikan päällä tulkki ja asiakas vielä keskustelevat toiveista ja muista käytännön asioista ennen itse tilanteen alkua.

Aiemmin asiakas saattoi tilata tutun tulkin paikalle henkilökohtaisella viestillä. Ennakkomateriaalia ei välttämättä tarvittu, eikä ennen tulkkaustilannetta tarvinnut tarkentaa tilausta, koska tuttu tulkki tiesi millaisesta tulkkaustilanteesta oli kysymys.

Muutoksista huolimatta me tulkit haluamme palvella asiakkaitamme mahdollisimman hyvin ja haluamme, että työhömme ollaan tyytyväisiä. Pyydämme valmistautumismateriaalin etukäteen, keskustelemme asiakkaan kanssa ennen ja teemme tarkennuksia tulkkaustilanteen aikana sen vuoksi, että pyrimme parhaaseen mahdolliseen tulkkaukseen.

Tulkit ovat työssään ristiriitaisessa tilanteessa; tasapainoilemme Ke-

lan ohjeiden, asiakkaiden toiveiden ja viittomakielen tulkkien eettisten sääntöjen välillä. Avoimen keskustelun kautta voimme yhdessä muokata järkevät toimintatavat, pelisäännöt, jotka ovat kaikkien tiedossa ja joita voimme noudattaa.

Onnistunut tulkkaustilanne vaatii yhteistyötä kaikkien osapuolten välillä. Siksi haluamme keskustella teidän kanssanne - sekä näin lehden välityksellä, että kasvotusten. Millaisia uusia toimintatapoja tulisi ottaa käyttöön? Mitä eettisistä säännöistä kenties puuttuu? Millaisia kokemuksia teillä on hyvästä yhteistyöstä tulkin kanssa?

SVT järjestää tänä vuonna alueellisia tapaamisia teeman ympärillä. Toivomme runsasta osanottoa ja monipuolisia mielipiteitä tästä tärkeästä aiheesta. ■



Suomen Viittomakielen Tulkit ry:n hallitus 2011. Eturivissä keskellä hallituksen puheenjohtaja Johanna Savulahti.

Suomen Viittomakielen Tulkit ry on viittomakielen tulkkien etujärjestö. Lähes kaikki Suomen viittomakielen tulkit ovat SVT:n jäseniä. Vuonna 2011 SVT:n hallituksen puheenjohtajana toimii **Johanna Savulahti**. Hallitukseen voi olla yhteydessä sähköpostilla hallitus2011@tulkit.net ja hallituksen puheenjohtajaan osoitteella puheenjohtaja@tulkit.net.

Tulkitilaukset välittää välityskeskus

Teksti ja kuvat: Sari Vanonen

Syyskuun alusta 2010 tulkkauspalvelun välityskeskustoiminta siirtyi kunnilta Kelalle. Kela kilpailutti yrityksiä. Välityspalvelua valittiin tuottamaan ryhmittymä, johon kuuluvat Evantia Oy, Honkalampi-

säätiö sekä Sign Line Oy. Etelä-Suomen alueella palvelua hoitaa Evantia Oy.

Yrityksessä on 17 työntekijää, joista 11 on koordinaattoreita. Evantia Oy hoitaa Etelä- ja Lounais-Suomen alueen sekä yhdessä Honkalampi-



Helsingin viriketoiminta vieraili helmikuun alussa Evantian välityskeskuksessa. Vasemmalla palvelujohtaja Mervi Savonsalmi.

säätiön kanssa Pohjois-Suomen alueen tulkitilausvälityksen. Helsingin toimipisteessä työskentelee kuusi koordinaattoria, Turussa neljä ja Oulussa yksi.

Suomessa on tulkitilauksia 7 000 kuukaudessa, asiakkaita 4 300, palveluntuottajia 80 ja tulkkeja 880.

Palveluista toteutuu 88,5 prosenttia, määrään vaikuttaa Pohjois-Suomen tulkipula. Välityspalvelut toimivat aluksi normaalin työajan puitteissa. Maaliskuun alusta Kela aloitti päivystyspalvelun ja nykyisin on mahdollista tilata myös viikonloppuisin hätätapauksissa tulkkauspalvelu.

Tilauskoordinaattorit hoitavat tulkkipalvelutilauksia vuoropäivin joko puhelimesta tai sähköpostitse.

Tilaus tulee välityskeskukseen eri kanavien kautta joko puhelimitse, sähköpostitse, tekstiviestinä, faksina tai jopa kirjeenä. Tilaus kirjataan järjestelmään asiakkaalle luotuun



profiliin. Palvelu hakee vapaat sopivat tulkit.

”Tilausta täytettäessä otetaan huomioon myös tilaajan toiveet saada haluamansa tuttu tulkki, jonka kanssa kommunikointi sujuu”, kertoo Evantian palvelujohtaja **Mervi Savonsalmi**.

Joskus tarvitaan kaksi tulkkia, jolloin asiakas voi tilata molemmat. Toisinaan tulkki itse huomaa, että on tarvetta toisellekin tulkille.

Järjestelmä vaatii aina tilaajaksi henkilön nimen, pelkkä yhdistyksen nimi ei riitä. Asiakas saa rajoituksitta lisätunteja tarvittaessa, kun myönnettyt tunnit ovat loppumassa.

Ulkomaan matkoja varten täytyy tulkki anoa erillisellä TU3-kaavakkeella. Vasta päätöksen jälkeen voidaan alkaa hakea tulkkia kyseiselle matkalle. Jos kyseessä on ryhmämatka, jokaisen osallistujan täytyy saada myönteinen päätös tulkkausavusta. ■

Päivystävä välityskeskus aloitti toimintansa 1.3.2011

Vammaisten tulkkauspalvelun välityskeskustoiminta laajeni maaliskuun alussa, kun päivystävä välityskeskus aloitti toimintansa. Päivystysaikana vastaanotetaan ja välitetään kiireellisiä tulkaustilauksia. Tilaus on kiireellinen, jos kyseessä on terveyttä tai turvallisuutta uhkaava tilanne.

Asiakas voi ottaa yhteyttä päivystävään välityskeskukseen myös muuten äkillisissä tilanteissa, jos hän tarvitsee tulkin samalle illalle tai seuraavalle päivälle. Päivystävään välityskeskukseen voi ilmoittaa myös saman illan tai seuraavan päivän tulkkaustilauksia koskevat muutokset ja peruutukset.

Yhteystiedot ja aukioloajat
Päivystävään välityskeskukseen otetaan yhteys joko puhelimitse, tekstiviestillä tai sähköpostitse päivystystoimintaan erikseen varattuihin puhelinnumeroihin ja sähköpostiosoitteeseen:

puhelin: 020 634 5598
tekstiviestit: 020 634 5599
sähköposti: paivystys@tulkkitilaus.fi

Päivystävä välityskeskus palvelee
ma klo 16-21
ti klo 16-21
ke klo 18-21
to klo 16-21
pe klo 16-21
la klo 10-16
su klo 12-16

Juhlapyhinä (esim. pitkäperjantai) päivystävä välityskeskus noudattaa sunnuntain aukioloaikoja.

Lähde: Kelan tiedote ■

Tietoisku: Apuvälineiden ideakilpailu 2011

Apuvälineiden ideakilpailussa haetaan kodin apuvälineitä, jotka ovat mukavia, mutta joissa on ripaus ylellisyyttä. Voittajalle on luvassa 5000 euron palkinto. Tulokset esitellään 10.–12.11.2011 Apuväline-messuilla Tampereella.

Kilpailusäännöt voi tulostaa osoitteesta: www.apuvaline.info. Kilpailuun liittyviä kysymyksiä voi lähettää osoitteeseen ideakilpailu@expomark.fi. ■

Airi Surakka jää eläkkeelle mutta ei toimeettomaksi

Teksti ja kuva: Sari Vanonen

Monille kuulonäkövammaisille tutuksi tullut kuntoutusohjaaja **Airi Surakka** jää eläkkeelle toukokuun alussa 2011. Hän on hoitanut virkaa sen perustamisesta, vuoden 1992 alusta lähtien.

Suomen Kuurosokeat ry:n aluesihteerinä Airi työskenteli kaksi vuotta ja hoiti myös kuntoutusohjaukseen liittyvät tehtävät. Kun HYKS:n (Helsingin yliopistollinen keskussairaala) Silmäklinikka osti kuulonäkövammaisten kuntoutuspalvelut Suomen Kuurosokeat ry:ltä, pyydettiin Airia hoitamaan virkaa.

Sairaanhoitajasta tuli kuntoutusohjaaja

”Sairaanhoitajan koulutus on osoittautunut hyväksi pohjakoulutukseksi myös silloin, kun erikoistutaan kuulonäkövammaisten kuntoutukseen. Työskentelin harjoitteluaikana HYKS:n erikoisalojen sairaaloissa, myös silmä- ja korvasairaalassa”, kertoo Airi



Airi Surakka viimeisiä päiviä työhuoneessaan HUS:n silmäklinikan kuntoutuspoliklinikalla.

Työskennellessään Hyvinkään monivammaisten kuurosokeiden nuorten palvelutalossa 1988–1989 Airi huomasi Helsingin Sanomissa ilmoituksen ”Näkövammaisten kuntoutusohjaajakoulutus”.

Koulutukseen valittiin neljä henkilöä. Ammattikasvatustieteiden hallituksen hyväksymä koulutus toteutettiin Arlainstituutissa kokopäiväsenä vuoden kestäväksi oppisopimus-

koulutuksena yhteistyössä Näkövammaisten Keskusliiton kanssa.

Koulutettavista vain Airi erikoistui myös kuulonäkövammaisten kuntoutusohjaajaksi Suomen Kuurosokeat ry:n oppisopimuskoulutuksessa.

Kuntoutusohjaajan työhön hän on saanut lisäkoulutusta osallistumalla ”Valaistus heikkonäköisen apuvälineenä – koulutukseen”. Valaistus on erittäin tärkeä turvallisessa liikumisessa ja toimimisessa kotona, koulussa ja työpaikalla”, painottaa Airi.

Kuuden viikon pohjoismainen koulutus NUD:issa (nykyisin NVC) sekä henkilökohtainen opintomatka Yhdysvaltoihin 1990-luvun alussa ovat olleet mielenkiintoista lisäkoulutusta.

Tutkimustyö on ollut mieluista

Airille on myönnetty useita tutkimusprojekteja, joissa on mitattu erilaisten liikuntaohjelmien ja eripituisten intensiivisten liikuntajaksojen vaikutusta muun muassa niska-hartiaseudun ja ylävartalon notkeuteen. Liikuntajaksoista on saatu tuloksia fyysisen ja psyykkisen kunnon paranemisesta.

Seisten toteutettu liikuntaohjelma suoritettiin aina vaihtelevan musiikin

rytmiin. Rytminvaihtelu oli tärkeää tasapainon parantamiseksi, koska elämässä joudumme hallitsemaan tasapainomme sekä hitaissa että nopeissa liikkeissä. Liikuntaohjelmiin osallistui sekä näkövammaisia että kuulonäkövammaisia.

Airi on ollut myös kehittämässä uutta tietokonepohjaista kävelyn analyysilaitetta, FootPrinteriä.

Ikuinen opiskelija

Noin kuukausi sitten Ranskasta pyydettiin Airia ainoana suomalaisena osallistumaan kansainväliseen EU-projektiin, jonka tarkoituksena on kehittää uusi eurooppalainen diplomi liikkumistaidon- ja päivittäistoimintojen ohjaajille. Projekti on viiden maan yhteisprojekti, jossa Ranska on pääkoordinaattori, muut maat ovat Saksa, Espanja, Unkari ja Suomi.

”Koulutus on tarkoitettu useita vuosia alalla työskennelleille henkilöille. Hakemukset on jätetty kaikissa näissä maissa – katsotaan kuinka käy”, kertoo Airi.

Tutkimustyön ohella Airilla on myös opintoihin liittyviä suunnitelmia. Hän on suorittanut Avoimessa yliopistossa liikuntalääketieteen opintoja. Hänellä on aikomus hakea Kuopion yliopistoon liikuntalääketieteen opiskelijaksi tänä keväänä.

”Myös vapaaehtoistyö kiinnostaa” kertoo Airi. ”Kotona ja palvelutaloissa on yksinäisiä vanhuksia, jotka joutuvat usein myös pysymään näkö-, kuulo- ja liikuntavammojensa vuoksi sisällä päivästä toiseen”.

Kuulonäkövammaisen huomioiminen tärkeää

”Kun näkö- tai kuulonäkövammaisen tulee lääkäriin tutkimuksiin, on tärkeää, että tutkimushuone on valoisa. Valoisassa huoneessa on helpompi liikkua ja kommunikatiokin sujuu paremmin. Valaistusta vähennetään vain esimerkiksi mikroskooppisen tutkimuksen ajaksi”, sanoo Airi.

Airi on myös järjestänyt osastoille, leikkaussaleihin ja poliklinikoille erilaisia kommunikaattoreita helpottamaan kommunikaatiota. Kommunikaattoreissa on mikrofoni ja kuuloke tai kuulokkeet. Silmäklinikan kommunikaattorit vahvistavat puhujan ääntä 45-60 dB.

Yleisesti on tärkeää, että puhutaan normaalilla äänenvoimakkuudella hieman puherytmiä hidastaen.

”Lääkäriin ja hoitajan pitäisi kehottaa kuulonäkövammaista heti tutkimuksen alussa huomauttamaan, jos hän ei saa selvää puheesta”, täsmentää Airi. Jatkuva tiedottaminen näistä asioista on välttämätöntä.

Airista kuntoutusohjaajan työ on ollut mielenkiintoista ja haasteellista. Perust्योंsä hän jättää hyvillä mielin.

”Kunpa osaisi oikealla tavalla yksilöllisesti auttaa ja motivoida kuulonäkövammaista mahdollisimman itsenäiseen elämään. Tässä taidossa on edelleen paljon oppimista. Kuntoutusohjauksessa pitäisi huomioida kuulonäkövammaisen opiskelu-, perhe- ja työelämässä sekä näkemisessä, kuulemisessa että fyysisessä kunnossa tapahtuvat muutokset”, sanoo Airi. ■

Niina Hännisestä Airi Surakan seuraaja

Helsingin aluesihteerin äitiysloman



sijaisena toiminut **Niina Hänninen** on nimitetty Airi Surakan seuraajaksi Helsingin ja Uudenmaan kuulonäkövammaisten kuntoutusohjaajaksi. Niina ei tee enää kotikäyntejä 21.3. jälkeen ja jää 28.3 alkaen lomalle ennen siirtymistään HUS:in palvelukseen. Niina kiittää kaikkia hyvästä yhteistyöstä ja sanoo jättävänsä aluesihteerin työt haikeana taakseen. Uusi Helsingin aluesihteerin äitiys- ja hoitovapaan sijainen aloittanee toimessaan huhtikuussa ja jatkaa 31.12.2011 saakka. Paikka on parhaillaan haussa.

Työharjoittelussa

Kuva: Tuija Wetterstrand



Sari Vanonen työskenteli ison osan työharjoitteluajastaan kannettavalla tietokoneella kokoushuoneen pöydän ääressä.

Teksti: Sari Vanonen

Olen vakituisesta työsuhteestani Rakennustieto Oy:stä opintovapaalla toukokuun loppuun 2011. Opiskelen Laajasalon opistossa Helsingissä lehtitoimittaja-linjalla. Viime keväänä vuoden harkinnan jälkeen ajattelin uskaltautua kokopäiväopiskelijaksi. Aiemmat opiskeluni olen aina hoitanut työn ohella. Kirjoittaminen on kiinnostanut minua aina ja on ollut harrastuksenani vuosien ajan, lukemisen, juoksemisen ja laulamisen ohella.

Koulutus kestää yhden lukuvuoden ja se alkoi viime vuoden elokuus-

sa. Koulutukseen kuuluvan kuuden viikon pituisen työharjoittelujakson ajaksi sain harjoittelupaikan Suomen Kuurosokeat ry:n tiedotuksessa.

Kun Tuija Wetterstrand kävi syksyllä 2010 Laajasalon opistolla järjestölehtipäivänä esittelemässä Suomen Kuurosokeat ry:n toimintaa sekä yhdistyksen lehtiä, juttelin Tuijan kanssa työharjoittelupaikasta.

Työharjoittelujakson aikana olen kirjoittanut juttuja Tuntosarveen. Kaksi henkilöhaastattelua sekä juttu viriketoiminnan retkestä tulkauspalveluun ilmestyvät tässä numerossa. Uutislehden näinä viikkoina ilmestyneitä numeroita sekä Tuntosarven viime kuun numeron olen lukenut äänilehdeksi.

Työharjoittelujaksosta on nyt kirjoitushetkellä enää jäljellä yksi päivä. Nämä kuusi viikkoa ovat menneet todella nopeasti. Minut on otettu heti alusta asti ystävällisesti vastaan ja minusta on ollut mukava tutustua työkavereihin ja järjestöön.

Vaikka olen saanut hyviä neuvoja opastusta kuulonäkövammaisuudesta, olen huomannut, kuinka helposti unohdan oikean kommunikointitavan.

Olen tyytyväinen työssäolojaksoon ja viihtynyt työpaikassa mukavien ihmisten seurassa. ■

Juhlavuoden taidenäyttelyt

Teksti: Tuija Wetterstrand

Sanomatalossa avautuu 25.10. kaksi ainutlaatuista taidenäyttelyä. Esillä on sekä ammattikuvanveistäjien töitä että kuurosokeiden omaa taidetta. Ammattikuvanveistäjien töistä koostuva näyttely on nimeltään Koskettavin veistos. Näyttelyllä on jo pitkät perinteet. Ensimmäinen Vuoden veistos valittiin vuonna 1989 ja siitä lähtien aina vuoden välein 1998 saakka, jonka jälkeen Koskettavin veistos on valittu noin kolmen vuoden välein.

Koskettavin veistos -näyttelyn rinnalla on aina järjestetty kuurosokeiden omien töiden näyttely. Nämä kaksi näyttelyä täydentävät hienolla tavalla toisiaan ja antavat virikkeitä ja uusia näkökulmia sekä kuvanveistäjille että kuurosokeille. Myös media on perinteisesti ollut kiinnostunut tästä näyttelykokonaisuudesta.

Näyttelyt ovat nyt juhlavuonna erityisen näyttävällä ja keskeisellä paikalla Helsingin Sanomatalossa. Kuurosokeita pyydetään tarjoa-

maan näyttelyyn omia taideteoksiaan. Näyttely on myyntinäyttely eli työt on hyvä hinnoitella itse etukäteen. Töitä vastaanotetaan elokuun loppuun saakka keskustoimistossa, PL 40, 00030 Ilris. . Nyt luovuus valloilleen ja taiteilemaan tai valitse jo tehdystä työstä paras. Taidenäyttelyt ovat esillä 20.11. saakka. ■

Kylmä talvi

Runo: Elvi Turunen

Lämmintä kaipaam kävellenessäni kotini kylmällä parketilla.

Lämmintä kaipaam yksinäni, kun tähyilen taivaan tähtiöitä.

Lämpimään pääsen kerran, noutamaan hän saapuu, kantaa helmassansa.

Vie taivaanriemuun, maahan lämpimään saa siellä yksinäinen nauttia onnestaan. ■